

Magyar Kálmán - Pro Cultura Hungarica Díj

Köszönő Beszéd (Április 1, 2026 – Toronto)

Jákó Főkonzul úr, tisztelt konzuli testület tagjai, kulturális vezetők, kedves barátaim és családtagjaim!

Mély megtiszteltetés számomra, hogy megkaphatom ezt a Pro Cultura Hungarica-díjat Magyarország Kulturális és Innovációs Minisztériumától. Szívből köszönöm a torontói Magyar Főkonzulátusnak, hogy otthont ad ennek az eseménynek; magyarországi zenész kollégámnak, dr. Terék Józsefnek, hogy felterjesztett e kitüntetésre; valamint mindazoknak, akik támogattak, inspiráltak és velem együtt munkálkodtak ezen a hosszú úton.

A „Pro Cultura Hungarica” jelentése: „a magyar kultúráért”. Számomra kultúránk lelke leginkább a néphagyományainkban tükröződik – egy kincsestárban, amely sosem ürül ki, és nemzedékről nemzedékre él tovább. A Balaton vidéki üveges táncoktól a gyimesi ütőgardon mély lüktetéséig, a Kárpát-medence folklórja egyszerre kiszámíthatatlan és gyönyörű.

Sokan kérdezték már ennek a titkát—a szívbemarkoló hegedűdallamokat, váratlan harmóniákat, az ellenállhatatlan táncokat. Miért olyan magával ragadó és vonzó a magyar folklór? Úgy hiszem, a válasz egyetlen szóban rejlik: interkulturalizmus. Szándékosan használom ezt a kifejezést, mert ez a kultúrák közötti párbeszédet és kölcsönös gazdagodást hangsúlyozza – nem pusztán az egymás mellett élest, amit a „multikulturalizmus” szó sugall.

Az interkulturalizmus szelleme magyarázza, miért olyan gazdag és szívhez szóló a magyar folklór. A Kárpát-medencében a magyarok évszázadokon át együtt éltek románokkal, romákkal, szászokkal, ruszinokkal, zsidókkal, szlávokkal és más népekkel – dallamokat, ritmusokat és mozdulatokat cserélve. Ezek a kulturális érintkezések, vegyülve idegen megszállásokkal és népvándorlásokkal a középkortól kezdve, egyedülállóan mély magyar kulturális identitást formáltak ki.

Az interkulturalizmus azt is megmagyarázza, miért verhetett gyökeret a Táncház-mozgalom – néphagyományunk koronája – Észak-Amerikában. Csak akkor virágzott igazán, amikor a magyar közösségek kapcsolatot találtak az 1980-as és 1990-es évek észak-amerikai úgynevezett “recreational” néptáncmozgalmával. Sok korai táncházas úttörőnek ráadásul olyan „nem magyarosan hangzó” neve volt, mint Cooper, Parrish, Lamont, Chagnon vagy Sparks. És ma, ha belépünk egy táncháza magyarként, ne lepődjünk meg, ha kisebbségben vagyunk – ez nagy öröme ad okot.

Az interkulturalizmus kapcsolatot és tartósságot teremt magyar közösségeinkben. Winnipegben a lengyel, Pittsburghben az ukrán és bolgár, Montréalban a frankofón québeci barátaink is táncoltak és táncolnak magyar néptáncsoportokban, ahol a magyarok önmagukban nem tölthettek volna meg egy színpadot. Néhány magyar együttesben ma már alig akad magyar származású tag.

Sőt, legkiválóbb táncházi muzikusaink között is sokan viselnek olyan neveket, mint Stevens, Bruins, Bright, Kimura, Bertsch, Cockell vagy Rothblatt. Nélkülük a táncházaik egyszerűen nem szólának ugyanúgy.

Amihez leginkább büszkén kötöm a nevemet az elmúlt közel öt évtizedből, az az, hogy segíthettem a magyar néphagyományt beilleszteni Észak-Amerika kulturális szövetébe, miközben hűek maradtunk a Kárpát-medence falvainak hagyományaihoz. Ahhoz, hogy a magyar népi kultúra itt is virágozhasson, meg kell őriznie interkulturalis szellemét.

Mély hálával tartozom szüleimnek, Juditnak és Kálmánnak, akik elindítottak ezen az úton; nővéremnek, Ildikónak, első muzsikus társamnak és mai napig szoros alkotótársamnak; valamint gyönyörű feleségemnek, Beatrixnak – egy kitűnő táncosnak, akivel e folklór mozgalom révén ismerkedtem meg. 25 éven át kitartott mellettem a turnék és fellépések során, még akkor is, ha ez ünnepnapok, családi események, sőt majdnem gyermekünk születésének elmulasztását jelentette. Hálás vagyok Istennek, hogy gyakori távollétem ellenére három gyermekünk – Csenge, Soma és Bibor – mind megtalálták saját kapcsolatukat a magyar folklórral.

Munkám még nem ért véget. Jogi és üzleti tapasztalataimat a hagyomány iránti szenvedélyemmel összekapcsolva társalapítója lettem a Hungarian Folklife Association szervezetnek, amelynek célja, hogy fenntartható nemzetközi keretet adjon a magyar népi kultúra életének. Küldetésünk, hogy interkulturális módon a világ magyar folklór-rajongóit összekapcsoljuk erőforrás-megosztás, továbbképzés, rendezvény-szervezés és kulturális képviselő révén.

A Táncház Talk podcast-sorozat befejezése után jelenleg második könyvemen dolgozom – mely a táncházmozgalom észak-amerikai interkulturális útját meséli el.

És továbbra is muzsikálok Kanadában és az Egyesült Államokban a Gyanta zenekarral, bár egyre inkább arra összpontosítok, hogy lehetőségeket és útvonalakat teremtsék a következő nemzedék népzenei számára. Mert élő zene nélkül nincs táncház.

Ezt a díjat mély alázattal fogadom, és megosztom mindazokkal, akik szeretik a magyar népzene és néptáncot – valamint azokkal is, akik még biztosan meg fogják szeretni. A “Cultura Hungarica” mindenkié, mely túllép nemzedékeken, politikai pártokon, etnikumokon, határokon, vallásokon, nyelveken és kultúrákon.